

IONUȚ-FLORIN POPA

**REZOLUȚIUNEA
ȘI REZILIEREA
CONTRACTELOR
ÎN NOUL COD CIVIL**

**Universul Juridic
București
-2012-**

Editat de S.C. Universul Juridic S.R.L.

Copyright © 2012, S.C. Universul Juridic S.R.L.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără
acordul scris al S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU
VA FI COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE
SEMNĂTURA ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE
PE INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
POPA, IONUȚ-FLORIN

Rezoluțiunea și rezilierea contractelor în Noul

**Cod civil / Ionuț Florin Popa. - București : Universul
Juridic, 2012**

Bibliogr.

Index

ISBN 978-973-127-717-2

347.447.82

REDACȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**

tel.: **0731.121.218**

e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL telefon: **021.314.93.15; 0726.990.184**

DISTRIBUȚIE: tel./fax: **021.314.93.16**

e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

COMENZI ON-LINE,

CU REDUCERI DE PÂNĂ LA 15%

Abrevieri

ACEC	- Anteproiectul Codului European al Contractelor (Academia Privatizatorilor Europeni, Pavia)
alin.	- alineatul
apud	- citat după
art.	- articolul
BGB	- Bürgerlichen Gesetzbuch (Codul civil german)
BGH	- Bundesgerichtshof (Germania), Curtea Supremă de Justiție
Bull. civ.	- Bulletin des arrêts de la Cour de cassation (chambres civiles)
C.Ap.	- Curtea de Apel
C.A.C.I.	- Curtea de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României
Cas.	- Curtea de Casație a României
Cass.	- Cour de cassation
Cass. civ. 1, 2, 3	- 1-re, 2-e, 3-e Chambre civile de la Cour de cassation
Cass. com.	- Chambre commerciale de la Cour de cassation
C. civ. fr.	- Codul civil francez
C. civ. it.	- Codul civil italian
C. civ. (rom.)	- Codul civil român
C. com.	- Codul comercial
C.D.	- Culegere de decizii
C.J.	- Revista "Curierul judiciar"
C. pr. civ.	- Codul de procedură civilă
C.S.J.	- Curtea Supremă de Justiție

cap.	- capitolul
Chron.	- Chronique
C.J.C.E.	- Curtea de Justiție a Comunităților Europene
Comm.	- Commentaires
col. civ.	- Colegiul civil al Tribunalului Suprem
CVIM	- Convenția Națiunilor Unite privind Vânzarea Internațională de Mărfuri
D.	- Decretul
dec.	- decizia
„Dreptul”	- Revista „Dreptul”
Ed.	- Editura
ed.	- ediția
fasc.	- fascicula
H.G.	- Hotărârea Guvernului
I.C.C.J.	- Înalta Curte de Casație și Justiție
<i>ibidem</i>	- în același loc
idem	- același autor
IHR	- Internationales Handelsrecht. Zeitschrift für das Recht des internationalen Warenkaufs und vertriebs
<i>infra</i>	- mai jos, mai departe
J.-Cl. Civ.	- Juris-Classeur Civil
JCPer.	- Juris-Classeur Periodique. La semainejuridique
J.N.	- Revista "Justiția Nouă"
J.O.C.E.	- Jurnalul Oficial al Comunităților Europene
Jud.	- Judecătoria
L.G.D.J.	- Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence
L.P.	- Revista "Legalitatea Populară"
lit.	- litera

<i>loc. cit.</i>	- locul citat
M.Of.	- Monitorul oficial al României, partea I
N. C. Rom.	- Noul Cod Civil (român)
n. n.	- nota noastră
Obs.	- Observations
O.U.G.	- Ordonanța de Urgență a Guvernului
<i>op. cit.</i>	- opera citată
p.	- pagina
Pace Law Review	- Review of the Convention of Contracts for the International Sale of Goods (CSIG)
<i>passim</i>	- în diferite locuri
pct.	- punctul
Pet. Aff.	- Petites Affiches
PDEC	- Principiile dreptului european al contractelor
P.R.	- Revista „Pandectele Române”
R. Contrats	- Revue des contrats
R.D.A.I.	- Revue de droit des affaires internationales
R.D.C.	- Revista de drept comercial
Rec. Dalloz	- Recueil Dalloz de doctrine et jurisprudence
Rép. Defrénois	- Répertoire générale du notariat Defrénois
R.D.P.	- Revista română de drept
R.R.D.P.	- Revista română de drept privat
R.R.D.A.	- Revista română de dreptul afacerilor
R.T.D. civ.	- Revue trimestrielle de droit civil
R. T. D. com.	- Revue trimestrielle de droit commercial
S.C.J.	- Revista „Studii și cercetări juridice”
s.n.	- sublinierea noastră

S.U.B.B.	- Revista „Studia Universitatis Babeș-Bolyai”, seria Jurisprudentia
sec. civ.	- secția civilă
sec. com.	- secția comercială
<i>supra</i>	- deasupra, mai sus
TGI	- Tribunal de grande instance
Trib.	- Tribunalul
Trib. jud.	- Tribunalul județean
Trib. reg.	- Tribunalul regional
T. S.	- Tribunalul suprem
urm.	- și următoarele
v.	- vezi
vol.	- volumul

Prefață

Noul Cod civil operează o schimbare esențială de paradigmă în reglementarea regimului juridic al rezoluțiunii contractului și a variantei sale mai edulcorate care este rezilierea. Lucrarea pe care ne-am propus să o prefățăm are ca subiect de analiză această problemă, fiind rezultatul unui demers de cercetare științifică personal, metodic, interesant și contributiv al autorului, care este cunoscut ca un jurist ale cărui calități de cercetător au fost și sunt probate cu prisosință de realizările sale, citite și citate, tot mai frecvent, în doctrina dreptului privat.

Autorul lucrării este un distins cadru didactic al Facultății de Drept din Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, în al cărui creuzet științific s-a format și afirmat ca un cercetător de forță și care, nu ne îndoim, prin întreaga sa activitate viitoare, își va pune amprenta în continuare asupra realizărilor școlii de drept privat existentă în această instituție academică.

Rezoluțiunea și rezilierea alcătuiesc un tandem de termeni care cuibăresc frecvent în căușul numeroaselor texte legale, precum și în vocabularul juridic uzual și exprimă un mecanism juridic propriu ființei contractelor, a cărui importanță teoretică și aplicabilitate practică sunt în afară de orice discuție pentru profesioniștii dreptului.

Cercetarea autorului a fost concepută și realizată la confluența a trei coordonate, care sunt reglementările dreptului privat intern, cu deosebire textele noului Cod civil, dreptul comparat și dreptul comerțului internațional, la care se adaugă și marile proiecte de codificare a dreptului contractelor în spațiul Uniunii Europene. De aceea, cum și autorul precizează, metoda utilizată în abordarea subiectului este comparativă, metodă la care, de altfel, a

recurs și legiuitorul român în formularea textelor în materie din noul Cod civil.

Este evident că orice analiză a fizionomiei juridice a instituțiilor și mecanismelor juridice obiectivate normativ în textele noului Cod civil, pentru a fi coerentă, lămuritoare și cuprinzătoare, este necesar să aibă ca bază de pornire modul în care ele au fost conturate legislativ, explicate doctrinar și aplicate jurisprudential sub imperiul vechiului Cod civil. În acest fel a procedat și autorul acestei lucrări, în debutul căreia, în prima parte, prezintă în sinteză anamneza teoretică și practică a rezoluțiunii contractului, subliniind faptul că în centrul ei s-a aflat, aproape fără excepție, caracterul ei judiciar, consacrat expres în art. 1021 din Codul civil de la 1865. În acest context, se subliniază că, deși a fost exprimată principial și într-un stil axiomatic, vechea reglementare a devenit cu timpul depășită, vetustă și anacronică, aparținând unei perioade revoluate, fiind insuficientă pentru a satisface trebuințele reale ale vremurilor în care trăim.

În partea a doua a lucrării sunt creionate, într-o reușită, clară și impecabilă formulare, reglementările aplicabile rezoluțiunii contractelor în câteva dintre cele mai reprezentative sisteme de drept existente, cu deosebire în statele europene, ceea ce este de natură a facilita o cât mai bună înțelegere a soluțiilor legislative pentru care au optat redactorii textelor în materie din noul Cod civil; astfel se fac dense referiri la: dreptul francez, inclusiv anteproiectul de reformă a dreptului obligațiilor; dreptul german, cu modificările la zi ale Codului civil din anul 1896; dreptul italian și dreptul anglo-saxon. Nu sunt ignorate nici textele unor importante proiecte de codificare a dreptului european al contractelor, precum și reglementările din dreptul comerțului internațional – Principiile dreptului european al contractelor (PDEC); Cadrul comun de referință pentru dreptul contractelor; Anteproiectul Codului european al

contractelor; Principiile UNIDROIT aplicabile contractelor comerciale și, nu în ultimul rând, Convenția de la Viena din anul 1980 privind vânzarea internațională de mărfuri. Și, în sfârșit, este avută în vedere și reglementarea rezoluțiunii contractelor în Codul civil al provinciei canadiene Quebec. Aceste reglementări sau, după caz, proiecte legislative, mai ales Anteproiectul francez (Anteproiectul Catala) de reformă a dreptului obligațiilor, alături de Codul civil italian și împreună cu Codul civil Quebec se pare că au fost sursele cele mai importante care i-au inspirat pe autorii textelor art. 1549-1554 din noul Cod civil, unde se află sediul legal al materiei.

În urma analizei acestor „eșantioane” din dreptul comparat, autorul ajunge la câteva constatări cu valoare de concluzii, și anume: majoritatea reglementărilor sau proiectelor legislative consacră preferențial mecanismul rezoluțiunii unilaterale sau dreptul creditorului de a opta între rezoluțiunea unilaterală și rezoluțiunea judiciară a contractului; în cazul rezoluțiunii unilaterale, neexecutarea esențială a contractului este singura și suficienta condiție de fond pentru desfășurarea lui, desigur completată cu procedura prealabilă, numită nachfrist în dreptul german și în dreptul comerțului internațional care este alcătuită dintr-o somație de executare, însoțită de un termen suplimentar sau de grație acordat debitorului pentru executarea angajamentului contractual. Astfel, în majoritatea acestor sisteme de drept, rezoluțiunea unilaterală poate opera numai dacă a fost notificată într-un termen rezonabil și în manieră neechivocă debitorului care nu a executat la scadență prestațiile datorate. Și, în sfârșit, s-a reținut că, deși în principiu rezoluțiunea produce efecte retroactive, punându-se problema restituirilor reciproce a prestațiilor executate, în unele sisteme de drept mai eficiente, cum este cel german, s-a renunțat la efectul

desfășurării pentru trecut a raporturilor contractuale, iar în altele s-au adoptat soluții nuanțate și chiar flexibile.

Partea a treia a lucrării, având cea mai mare întin-dere, este consacrată analizei rezoluțiunii și rezilierii contractelor în concepția noului Cod civil român. Bun cunoscător al sistemului „remediilor contractuale”, sin-tagmă utilizată în dreptul comerțului internațional pentru a numi generic mijloacele sau măsurile juridice la care creditorul poate recurge în ipoteza neexecutării presta-țiilor datorate de debitor, autorul prezintă acest sistem așa cum el rezultă din textele noii codificări, formulând și câteva observații referitoare la principiul care a stat la baza structurării respectivelor mijloace juridice și cu privire la unele formulări care conțin o regretabilă con-tradicție în termeni.

Pentru a decela locul pe care îl ocupă rezoluțiunea în ansamblul acestor remedii, apreciem că autorul a pro-cedat foarte bine atunci când a înțeles să treacă în revistă, înainte de toate, principiile sau regulile generale con-sacrate explicit sau implicit în noul Cod civil aplicabile acestora. Astfel, sunt reținute și explicate: principiul drep-tului la o executare conformă a obligațiilor contractuale, problemă de care autorul s-a ocupat în detaliu într-o altă lucrare remarcabilă și anterioară, dedicată în special conformității lucrului vândut [art. 1516 și art. 1518 alin. (1) noul Cod civil]; principiul neexecutării însemnate sau esențiale a obligațiilor [art. 1551 alin. (1) noul Cod civil]; principiul „favor contractus”, adică a favorizării executării în natură a contractelor [art. 1551 alin. (1), art. 1552 alin. (1) noul Cod civil]; principiul punerii în întârziere a debitorului [art. 1516 alin. (2), art. 1521-1522 alin. (5), art. 1523 noul Cod civil]; principiul cumulului re-mediilor compatibile; principiul conform căruia instanțele